

Projekt pomocowy MNiSW-PW pt. „POLSKO-UKRAIŃSKA WSPÓŁPRACA INSTYTUCJI PRZEDSTAWICIELSKICH
REPREZENTUJĄCYCH REKTORÓW, NA RZECZ DOSKONAŁENIA DZIAŁANIA UCZELNI”

Lider: prof. dr hab. Jerzy Woźnicki

ПРОЕКТ РЕКОМЕНДАЦІЙ ДО ПІДСУМКОВОГО ДОКУМЕНТУ З ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ РЕКТОРСЬКОЇ ДИСКУСІЇ 2.04.2019

«Для визначення дієвої моделі фінансування ЗВО необхідно скористатися положеннями Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», в яких університетам надано автономію, у тому числі фінансову. Саме це має бути в основі моделі фінансування університетів. Треба дати шанс університетам самим розпоряджатися коштами, не знижуючи відповідальності за якість освіти, результати діяльності та цільове та ефективне використання коштів» (Респондент Укр-6Р-У)

Системний рівень

1. Державне фінансування

Основним суб'єктом, який фінансує діяльність закладів вищої освіти має бути держава. Державне фінансування має покривати всі видатки на комунальні послуги, зарплату та стипендії. Потрібна широка дискусія на тему суспільної важливості вищої освіти в контексті відповідальності держави та стратегії розвитку України й розроблення нової моделі фінансування вищої освіти з урахуванням особливостей національної системи освіти, відмінностей ЗВО різного спрямування та регіональних ЗВО. Фінансування вищої освіти повинно розглядатися як державні інвестиції, а не соціальна діяльність.

2. Відкритість і прогнозованість фінансової перспективи. Змішана модель фінансування

Основою моделі фінансування має бути принцип відкритості та прогнозованості політики міністерства та держави, гарантована сума на наступний рік не має бути нижчою за суму фінансування поточного року, що дозволить ЗВО розробляти стратегію розвитку й запроваджувати стратегічне управління та планувати внутрішні реформи.

Для України доцільною є змішана модель фінансування, яка має поєднувати блочне фінансування (block-grant або lamp-sum), фінансування за показниками ефективності діяльності (performance-based financing), фінансування на основі укладеного контракту між державою та ЗВО, цільове фінансування, фінансування напрямів за замовленням, також конкурсне фінансування інфраструктурних та наукових проектів.

3. Закон та автономія

Необхідне розроблення законодавчої бази фінансування вищої освіти, усунення суперечок в нормативних документах, розробити правове забезпечення автономії університету.

Міністерству освіти і науки України спільно з Міністерством фінансів України у співпраці зі Спілкою ректорів необхідно провести аналіз фінансового законодавства у сфері вищої освіти та розробити пакет необхідних змін, які будуть спрямовані на імплементацію Закону про вищу освіту (підзаконні акти й нормативні документи) та реальне розширення фінансової автономії ЗВО, зменшення бюрократичного тиску органів фінансового контролю та гармонізація його положень, на стимулювання залучення позабюджетних коштів та інвестування у вищу освіту та науку, на формування реального механізму студентського кредитування, на

Projekt pomocowy MNiSW-PW pt. „POLSKO-UKRAIŃSKA WSPÓŁPRACA INSTYTUCJI PRZEDSTAWICIELSKICH
REPREZENTUJĄCYCH REKTORÓW, NA RZECZ DOSKONALENIA DZIAŁANIA UCZELNI”

Lider: prof. dr hab. Jerzy Woźnicki

актуалізацію тарифної сітки для всіх працівників ЗВО. Слід також розглянути можливість зміни правового статусу закладів вищої освіти як бюджетної установи та розширення майнових прав ЗВО й надати правові можливості органам місцевого самоврядування брати участь у фінансуванні ЗВО.

4. Увага до переміщених ЗВО

Переміщені ЗВО потребують особливої уваги держави та окремих умов фінансування та підтримки розвитку науково-освітньої інфраструктури. Витрати на оренду приміщень ЗВО-переселенцями з тимчасово окупованих територій Луганщини, Донеччини та Автономної Республіки Крим повинні повністю забезпечуватися за рахунок державного бюджету.

5. Оптимізація мережі ЗВО

Разом зі Спілкою ректорів, експертами, регіонами та Міністерством слід опрацювати стратегію оптимізації мережі ЗВО шляхом об'єднання університетів однакових напрямів та закриття окремих університетів, залежно від потреб ринку, держави та регіону, від якості та рівня освіти, яка надається. Варто також оптимізувати спеціальності ЗВО у межах суспільних і регіональних потреб відповідно до професійної структури суспільства.

Інституційний рівень

1. Свобода вибору моделі фінансового менеджменту

Вибір моделі фінансового менеджменту на інституційному рівні – централізована модель чи децентралізована – має бути автономним правом ЗВО та конкретної спільноти. Обидві моделі можуть бути ефективними. Кошти у ЗВО бажано розподіляти відповідно до розробленої стратегії розвитку університету та пропорційно до залучених ресурсів.

2. Широкий фандрейзинг

ЗВО повинні використовувати всі можливі джерела фінансування у межах чинного законодавства (у тому числі й шляхом створення ендаумент-фондів чи благодійних фондів випускників, спонсорингу чи меценатства) та інвестувати кошти в розвиток. Усі кошти від надання платних послуг мають створити фонд розвитку ЗВО.

3. Кадри та інфраструктура

Пріоритетом у фінансовому управлінні має бути кадрова політика та матеріально-технічна база як ключові елементи якісної підготовки фахівців. ЗВО повинні інвестувати у людський потенціал свого закладу (як академічний, так і адміністративний), створюючи належні умови для ефективної праці та розвитку й одночасно оцінюючи їх досягнення.

4. Економічна ефективність та енергозбереження

ЗВО мають опрацювати заходи з підвищення економічної ефективності та енергозбереження (напр., енергоаудит, оптимізація енерговитрат, енергоефективні технології, альтернативні джерела енергії, заміна старого енергоємного обладнання, залучення зовнішніх фахівців (аудитори, експерти, члени наглядової ради) із забезпеченням оплати їхньої діяльності).

5. Обмін досвідом та позитивний імідж

Ректори та Спілка ректорів мають обмінюватися досвідом та поширювати позитивні практики з ефективної економічної діяльності ЗВО, тим самим формуючи позитивний імідж у суспільстві.